

[**Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen.**] forelægges folketinget med henblik på samtidig færdigbehandling af hele lovkomplekset, inden folketingsåret slutter.

Denne henstilling har kommissionen efterkommet, og den har i december 1968 færdiggjort arbejdet med lovudkast om tjenestemændenes fremtidige ansættelsesvilkår, herunder efterlønsordningen. I 1. del af kommissionens betænkning indeholdes udkast til lov om statens tjenestemænd med tilhørende bemærkninger, og i betænkningens 2. del er optaget udkast til lov om tjenestemandspension med bemærkninger. Eksemplarer af de 2 delbetænkninger er omdelt.

Jeg går herefter over til at omtale hovedpunkterne i de af kommissionen udarbejdede udkast vedrørende det fremtidige ansættelsessystem.

Kommissionen har hæftet sig ved, at det bestående tjenestemandssystem er af delvis lukket karakter, idet de lave aldersgrænser for indtræden i tjenestemandstilling i de talstærke lønningsklasser hovedsagelig kun giver mulighed for rekruttering af helt unge. Hertil kommer, at lønningsancienniteten først regnes fra antagelsen i statens tjeneste, idet der ikke er adgang til i en tjenestemands anciennitet at medregne forudgående beskæftigelse uden for staten. Det forhold, at en eventuel senere overgang til beskæftigelse uden for staten kun kan ske ved opgivelse af den væsentligste del af de oparbejdede pensionsrettigheder, har dernæst medvirket til at vanskeliggøre rekruttering på tjenestemandsbasis.

Dette system har naturligvis den fordel, at det skaber stabilitet i den offentlige forvaltning. Men i et samfund i vækst er den stivhed, som følger med det livsvarige tjenestemandforhold, ikke noget ubetinget gode, hverken for samfundet eller de ansatte. Dels hindres staten i at rekruttere fra grupper, der har erhvervet sig en værdifuld uddannelse eller erfaring uden for statstjenesten, dels må man anse den vekselvirkning mellem offentlig og privat virksomhed, der kunne være en følge af senere rekruttering til statstjenesten og hyppigere afgang til anden virksomhed fra statstjenesten, for gavnlige.

Den åbning af tjenestemandssystemet, som kommissionen — efter mit skøn med rette — påpeger som ønskelig, foreslås

dog kun delvis tilvejebragt ved gennemførelse af nye lovregler. Grunden hertil er, at tjenestemændenes ansættelsesvilkår på en række punkter agtes fastlagt ved aftaler med tjenestemandorganisationerne. Ved den senere omtale af forhandlingsrettens indhold gives en række eksempler herpå.

Et yderligere udtryk for ønsket om et mere åbent og smidigt tjenestemandssystem er forslaget om at give mulighed for at ansætte tjenestemænd på åremål. Der er behov for at tilføre tjenestemandssystemet øget smidighed gennem anvendelse af midlertidig ansættelse i visse stillinger. Bestemmelserne om åremålsansættelse udformes imidlertid på en måde, der letter de praktiske muligheder for at anvende denne ansættelsesform såvel på udefra kommende personer som på allerede ansatte tjenestemænd, der for en tid påtager sig særlige opgaver eller et særligt ansvar. Ad denne vej kan der tilføres tjenestemandssystemet større smidighed. Problemerne omkring åremålsstillingerne gør det imidlertid naturligt, at bestemmelserne herom senere træffes ved lov, der fastlægger, hvilke stillinger det drejer sig om, og de nærmere vilkår for ansættelserne.

Kommissionen har fremhævet, at tjenestemændenes i mange tilfælde meget snævre ansættelsesområder medfører, at der ikke er tilstrækkelig mulighed for at overflytte personale fra én styrelse til en anden og i visse tilfælde heller ikke for at ændre stillingernes arbejdsmæssige indhold i tilstrækkeligt omfang inden for samme styrelse. Systemet kan således være til hinder for en hurtig omlægning af organisationen og arbejdsgangen. Betænkningen fremhæver, at behovet for større omflyttelighed må påregnes at være stigende i de kommende år på baggrund af den stedfindende tekniske udvikling i forbindelse med rationaliseringer inden for den offentlige forvaltning.

Under hensyn til, at fastsættelsen af ansættelsesområdet er af væsentlig betydning for tjenestemændene, foreslås ansættelsesområderne ikke fastlagt ved lov, idet den nødvendige afvejning mellem statstjenestens behov og tjenestemændenes forpligtelser bør finde udtryk i aftaler. Kommissionen udtaler i denne forbindelse, at det vil være en hovedbetingelse for, at et nyt tjenestemandssystem kan fungere med